

Sygn. akt IV U 62/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 kwietnia 2013 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR del. Jacek Liszka

Protokolant: st.sekr.sądowy Małgorzata Houda

po rozpoznaniu w dniu 24 kwietnia 2013 roku w Tarnowie na rozprawie

odwołania S. K.

przy udziale Z. K.

od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w T.

z dnia 11 grudnia 2012 roku nr DU/W- (...) - (...)

w sprawie S. K.

przeciwko Kasie Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w T.

o ustalenie obowiązku ubezpieczenia

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustala iż S. K. nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w okresie od dnia 1 września 2006r. do dnia 31 grudnia 2006r.

Sygn. akt IV U 62/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 24 kwietnia 2013 roku

Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w T. decyzją z dnia 11 grudnia 2012 r., powołując się na art. 36 ust. 1 pkt 1, oraz art. 3, art. 7, art. 16 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (jednolity tekst: Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) stwierdził podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników i obowiązek opłacania składki na: ubezpieczenie wypadkowe, chorobowe, macierzyńskie oraz emerytalno - rentowe dla S. K. w okresie od 1.09.2006 r. do 31.12.2006 r. Wysokość należności wraz z odsetkami łącznie wyniosła 887.00 zł. W uzasadnieniu decyzji wskazano, iż z uwagi na przerwę w zatrudnieniu ubezpieczonego będącego małżonkiem rolnika w spornym okresie podlegał on ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł S. K. domagając się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, iż nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników. Na uzasadnienie powyższego podniósł, iż nigdy nie pracował w gospodarstwie rolnym swojej żony Z. K. i błędnie został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników w spornym okresie, kiedy to chwilowo nie pracował.

W odpowiedzi na odwołanie Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego P. Terenowa w T. wniosła o jego oddalenie w całości, podnosząc argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji, iż odwołujący jako małżonek rolnika prawidłowo

został objęty ubezpieczeniem społecznym rolników w okresie nie podlegania ubezpieczeniu społecznemu z innego tytułu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący się S. K. w okresie od 15.02.1988 r. do 31.08.2006 r. pozostawał w zatrudnieniu w (...) Zarządzie Dróg Miejskich.

Następnie w okresie od 27.09.2006 r. do 11.10.2006 r. był zarejestrowany jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku w Powiatowym Urzędzie Pracy w T., po czym w okresie od 12.10.2006 r. do 30.04.2007 r. podjął zatrudnienie w Zakładzie Usług (...) Z. B., P. B. w T..

Dowód: - akta KRUS,

- świadectwa pracy odwołującego – k. 3-4,

- pisemna informacja Powiatowego Urzędu Pracy w T. z dnia 9.04.2013 r. wraz z nakazem płatniczym – k. 16-17.

W okresie przerwy pomiędzy ustaniem zatrudnienia w (...) Zarządzie Dróg Miejskich, a podjęciem nowej pracy, czyli w okresie od 1.09.2006 r. do 11.10.2006 r. ubezpieczony nie pracował w gospodarstwie rolnym swojej żony Z. K.. W tym czasie zdarzało mu się jeździć jako kierowca samochodami dostawczymi i przewozić różne artykuły na (...) dla swojego kolegi S. P., a nadto dorabiał nieformalnie jako hydraulik. Ponadto poszukiwał wówczas pracy, pozostając jednocześnie w kontakcie z przyszłym pracodawcą, który obiecał mu pracę już od września 2006 r. Z uwagi jednak na niewygranie przetargu zatrudnienie odwołującego w Zakładzie Usług (...) opóźniło się w czasie.

Dowód: - akta KRUS,

- zeznania świadka A. S. – k. 19,

- zeznania Z. K. – k. 19v,

- zeznania S. K. – k. 20.

Ubezpieczony nie pracował w ogóle w gospodarstwie rolnym żony ze względu na wykonywanie pracy zawodowej. W gospodarstwie tym o powierzchni 3,50 ha przeliczeniowego w spornym okresie było uprawiane ok. 1,50 ha, to jest ziemniaki na własne potrzeby, warzywa, truskawki, maliny itp. Na inwentarz żywy składały się kury i kaczki. Pracą na roli zajmowała się wówczas żona wraz z córką i synem ubezpieczonego. W gospodarstwie znajdowały się podstawowe maszyny rolnicze oraz traktor. Traktorem czasem jeździła Z. K., głównie jednak sąsiad w ramach pomocy sąsiedzkiej, a następnie pożyczając w zamian traktor dla własnych potrzeb. Reszta gospodarstwa stała ugorem, a część była zalesiona.

Dowód: - akta KRUS,

- zeznania świadka A. S. – k. 19,

- zeznania Z. K. – k. 19v,

- zeznania S. K. – k. 20.

Sąd zaakceptował w całości zeznania słuchanych w sprawie osób, w tym odwołującego S. K., jego żony Z. K. oraz świadka A. S.. Sąd uznał je za wiarygodne, ponieważ były spójne, konsekwentne i nie zawierały żadnych wewnętrznych sprzeczności. Depozycje te jednoznacznie potwierdziły fakt nie wykonywania żadnych czynności przez odwołującego w gospodarstwie rolnym żony.

Sąd pozytywnie ocenił dowody z dokumentów, w szczególności zalegających w aktach rentowych oraz zgromadzonych w toku postępowania, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna, nie budziły wątpliwości Sądu. Dokumenty te nie były ponadto kwestionowane przez strony postępowania zatem brak było jakichkolwiek podstaw – także takich, które należałoby uwzględnić z urzędu – by dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego w tym wynikającego z art. 244 i art. 245 kpc.

Sąd rozważył, co następuje:

Odwołanie jako zasadne podlega uwzględnieniu.

Zgodnie z art. 7 ust 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291 ze zm.) ubezpieczeniu temu podlega z mocy ustawy rolnik, którego gospodarstwo obejmuje obszar użytków rolnych powyżej 1 ha przeliczeniowego lub dział specjalny oraz domownik rolnika – jeżeli nie zachodzą dodatkowe przesłanki o których mowa w tym przepisie.

Z kolei art. 6 ustawy zawiera definicję rolnika, domownika oraz działalności rolniczej. Zgodnie z tym przepisem ilekroć w ustawie jest mowa o:

1) rolniku - rozumie się pełnoletnią osobę fizyczną, zamieszkuje i prowadzącą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, osobiście i na własny rachunek, działalność rolniczą w pozostającym w jej posiadaniu gospodarstwie rolnym, w tym również w ramach grupy producentów rolnych, a także osobę, która przeznaczyła grunty prowadzonego przez siebie gospodarstwa rolnego do zalesienia,

2) domownikowi - rozumie się osobę bliską rolnikowi, która:

a) ukończyła 16 lat,

b) pozostaje z rolnikiem we wspólnym gospodarstwie domowym lub zamieszkuje na terenie jego gospodarstwa rolnego albo w bliskim sąsiedztwie,

c) stale pracuje w tym gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy.

3) działalności rolniczej - rozumie się działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej.

Na podstawie art. 5 ustawy przepisy dotyczące ubezpieczenia rolnika i świadczeń przysługujących rolnikowi stosuje się także do małżonka rolnika, chyba że ten małżonek nie pracuje w gospodarstwie rolnika ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym.

Natomiast po myśli art. 38 wyżej powołanej ustawy przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu domniemywa się, że:

1) właściciel gruntów zaliczonych do użytków rolnych lub dzierżawca takich gruntów, jeżeli dzierżawa jest zarejestrowana w ewidencji gruntów i budynków, prowadzi działalność rolniczą na tych gruntach;

2) podatnik podatku rolnego lub podatku od dochodu z działów specjalnych prowadzi działalność rolniczą w rozmiarze wynikającym z zakresu opodatkowania;

3) jeżeli własność lub dzierżawa gruntów, o których mowa w pkt 1, przysługuje kilku osobom lub jeżeli obowiązek podatkowy, o którym mowa w pkt 2, ciąży na kilku osobach - każda z tych osób uczestniczy w prowadzeniu działalności rolniczej;

4) osoba bliska rolnikowi, spełniająca warunki określone w art. 6 pkt 2 lit. a i b, stale pracuje w gospodarstwie rolnym i nie jest związana z rolnikiem stosunkiem pracy - jeżeli okoliczność ta została stwierdzona zgodnym oświadczeniem rolnika i tej osoby.

Analiza powołanych wyżej przepisów prowadzi do jednoznacznego wniosku, że niezbędną przesłanką do uznania podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, jest faktyczne prowadzenie działalności rolniczej. Niewątpliwie nie jest bowiem wystarczające samo posiadanie gospodarstwa rolnego, choćby nawet powyżej 1 ha przeliczeniowego, bądź zamieszkiwanie z osobą, która takie gospodarstwo nabyła, czy też bycie jej małżonkiem (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 27.02.2001 r., III AUA 91/01, uchwała SN z 30.08.2001 r., III ZP 11/01, wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 24 maja 1994r., III Aur 162/1994, OSA 1994/7/60). Sam fakt bycia współwłaścicielem bądź posiadaczem gospodarstwa rolnego, czy też bycie małżonkiem rolnika nie jest równoznaczny z prowadzeniem działalności rolniczej.

Powyższe stanowisko judykatury potwierdza również wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 18 maja 1995 r. (III AUr 126/95, OSA 1995/6/52), w którym wprost stwierdzono, iż: „małżonek rolnika nie pracujący w gospodarstwie rolnym i nie uczestniczący ze współmałżonkiem w prowadzeniu gospodarstwa rolnego lub gospodarstwa domowego bezpośrednio związanego z gospodarstwem rolnym nie podlega ustawowemu ubezpieczeniu społecznemu rolników przewidzianemu w art. 4 i 5 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. Nr 71, poz. 342 z 1993 r.). Przez pojęcia "małżonek rolnika pracujący w gospodarstwie rolnym" należy rozumieć przyczynianie się do właściwego jego funkcjonowania, czyli wykonywanie takich czynności w gospodarstwie rolnym, bez których funkcje gospodarstwa nie mogą być realizowane.”

Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe odwołujący w okresie przerwy pomiędzy ustaniem jednego zatrudnienia w (...) Zarządzie Dróg Miejskich, a podjęciem nowej pracy, czyli w okresie od 1.09.2006 r. do 11.10.2006 r. nie pracował w gospodarstwie rolnym swojej żony. W tym czasie zdarzało mu się pracować dorywczo jako kierowca oraz szukać stałej pracy, jednak nie wykonywał wówczas, ani też później gdy pracował zawodowo żadnych czynności w gospodarstwie rolnym, w którym pracowała głównie jego żona z córką. Taki stan faktyczny wskazuje, iż ubezpieczony jako małżonek rolnika nie podlegał w tym czasie zgodnie z art. 5 ustawy ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Dla wyjaśnienia można wspomnieć, iż powodem dla którego w zaskarżonej decyzji Prezesa KRUS z dnia 11.1.2.2012 r. odwołujący został objęty ubezpieczeniem w okresie od 1.09.2006 r. do 31.12.2006 r., pomimo, iż już od dnia 12.10.2006 r. podjął zatrudnienie było ówczesne brzmienie art. 3a ust. 1 ustawy. Otóż zgodnie z obowiązującym w 2006 r. brzmieniem tego przepisu ubezpieczenie ustawało z końcem kwartału, w którym ustały okoliczności uzasadniające podleganie temu ubezpieczeniu. Skoro ubezpieczony podjął pracę od 12.10.2006 r., to organ rentowy objął go przedmiotowym ubezpieczeniem do końca ostatniego kwartału 2006 r., czyli do 31.12.2006 r.

Domniemanie o jakim mowa w art. 38 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników może zostać skutecznie obalone, na co wskazuje się tak w literaturze jak i w orzecznictwie (wyrok SN z dnia 22.03.2001 r. II UKN 276/00 PPIPS 2002/10/42, wyrok z dnia 30 listopada 2005 r. Sąd Najwyższy I UK 59/2005 OSNP 2006/19-20/310, M.P.Pr. 2006/3/161).

W tym ostatnim wyroku Sąd Najwyższy stwierdził, że przy ustalaniu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników, ustawowe domniemanie, że właściciel gruntów zaliczanych do użytków rolnych prowadzi działalność rolniczą, może być obalone odpowiednimi dowodami, przy tym nie wskazując jakimi. Odnosi się to również do małżonka rolnika. W ocenie Sądu przyjąć należy, iż nie wprowadza się jakiegokolwiek gradacji dowodów, którymi takie domniemanie mogłoby zostać obalone, dlatego też należy uwzględnić wszystkie przeprowadzone dowody, które jednoznacznie wykazują fakt nie prowadzenia gospodarstwa rolnego przez odwołującego się w przedmiotowej sprawie.

Z powyżej przedstawionych względów, na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego oraz art. art. 477¹⁴ § 2 kpc Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

SSR (del) Jacek Liszka

S..

- odnotować uzasadnienie,

- odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć KRUS P. Terenowa w T.,

- kal. 14 dni.